

El 91% de la xarxa ferroviària de Barcelona ja és accessible per a persones amb discapacitat

- » L'Ajuntament de Barcelona presenta el primer diagnòstic d'accessibilitat sobre les estacions i parades del transport públic de la ciutat. L'estudi ha analitzat accessos, vestíbuls i andanes de metro, ferrocarrils, RENFE i tramvia, a més de parades d'autobús
- » La diagnosi conclou que en termes generals l'accessibilitat al transport públic de la ciutat és bona, no obstant assenyala punts de millora com l'accessibilitat a les parades d'autobús, l'increment de les estacions adaptades, resoldre les discontinuïtats entre andanes i trens o potenciar els sistemes acústics d'informació als usuaris
- » L'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat anuncia un full de ruta amb prop d'una cinquantena de propostes de millora per incrementar l'accessibilitat en el sector del transport públic

L'Ajuntament de Barcelona ha finalitzat el primer diagnòstic d'accessibilitat sobre el transport públic de la ciutat. Es tracta d'un estudi que s'emmarca en el Pla d'Accessibilitat Universal de Barcelona 2018-2026, que coordina l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD).

L'objecte d'estudi han estat els elements d'accessibilitat de les cinc grans xarxes principals de transport de Barcelona com són les parades de metro (TMB), Ferrocarrils de la Generalitat (FGC), Renfe, Tram i autobús (TMB). Per realitzar aquesta diagnosi l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat ha comptat amb la col·laboració d'un total de 10 persones provinents d'un pla d'ocupació, a més dels instruments habituals com són els aplicatius per a la gestió de dades, matrius de síntesi, mapes d'incidències en l'accessibilitat i altres documents.

La diagnosi conclou, com a principal resultat, que el 91% de la xarxa ferroviària de la ciutat compta amb itineraris accessibles (l'itinerari inclou el pas per l'accés, el vestíbul i l'andana). Per xarxes, els resultats són els següents:

- 91% estacions de metro tenen itineraris accessibles
- 95% estacions de Ferrocarrils de la Generalitat tenen itineraris accessibles
- 89% estacions de Renfe tenen itineraris accessibles.
- 92% estacions de Tram tenen itineraris accessibles

L'estudi també analitza els diferents elements que tenen relació amb l'accessibilitat a les parades de bus, aportant dades diverses. Pel que respecta als vehicles, cal recordar que el 100% dels autobusos de Barcelona ja disposen de sistemes d'accessibilitat.

En la roda de premsa per presentar les dades, la tinenta d'alcaldia de Drets Socials, Laia Ortiz, i la comissionada de Salut i Diversitat Funcional de Barcelona, Gemma Tarafa, han destacat la voluntat d'anàlisi exhaustiva del pla per poder afrontar les millores necessàries i fer de la ciutat una realitat totalment accessible. "No partim de la satisfacció, sinó de la voluntat de millora. El petit percentatge que no és accessible són gran entrebancs per a molta gent i l'objectiu i voluntat és arribar a l'accessibilitat universal", ha destacat Ortiz. "La diagnosi va més enllà dels transports que depenen directament de l'Ajuntament. Hem parlat amb tots els operadors i totes institucions perquè tot i que el 91% és una bona notícia encara tenim molta feina a fer", ha afegit Tarafa.

Metro

La xarxa de metro de Barcelona té una bona accessibilitat en comparació amb altres xarxes de metro europees i de la resta del món ("Wheelchair metro maps", "the Guardian", 21 Set 2017). La diagnosi ha analitzat un total de 154 parades, incloent totes les estacions de les línies següents: L1, L2, L3, L4, L5, L9, L10, L11, independentment de si estan situades dins o fora del terme municipal. La diagnosi analitza els elements dels accessos, vestíbuls i andanes de les estacions. Tot i presentar bons indicadors d'accessibilitat, el principal punt de millora se centra en completar les estacions adaptades i superar les discontinuïtats (gaps) entre andanes i combois.

El 91 % de les estacions de Metro disposen d'itinerari accessible.

ACCESSOS:

- ✓ El 89% de les estacions accessibles compten amb senyalització que indica l'itinerari accessible (SIA: Símbol Internacional d'Accessibilitat).
- ✓ El 96% de les estacions disposa de torns accessibles.
- ✓ No hi ha encaminaments cap als ascensors a la via pública (recomanable però no normatiu).

VESTÍBULS:

- ✓ El 100% de les estacions compten amb màquines expenedores amb replicador (sistema de selecció fàcil per adquirir el títol de transport).
- ✓ El 100% de les estacions compten amb màquines expenedores amb indicador acústic.
- ✓ El replicador de títol funciona correctament en el 99% de les estacions i l'indicador acústic funciona correctament en el 89% de les estacions.
- ✓ En el 100% de les màquines expenedores els comandaments es troben a les alçades òptimes per ser manipulats correctament.

- ✓ El 93% de les estacions disposa d'encaminaments als vestíbuls adequats per a persones amb discapacitat visual.

ANDANES:

- ✓ El 95% d'estacions disposen a les seves andanes de mesures per anivellar-se amb algun dels vagons del comboi.
- ✓ El recreixement andana és present en 91 estacions i l'elevador metàl·lic en primera porta en 54 estacions.

En el cas del metro, les recomanacions per millorar l'accessibilitat són les següents:

Completar la senyalització exterior que indica els itineraris accessibles en totes les estacions de la xarxa metro; impulsar, a l'espera del marc normatiu pertinent, la implantació d'encaminaments que orientin les persones amb discapacitat visual cap als itineraris accessibles, especialment cap als ascensors; disposar de sistema d'informació de l'estat de funcionament dels ascensors; impulsar la instal·lació de torns accessibles a les 5 estacions que no en disposen; millorar el sistema d'encaminaments de vestíbul a les estacions que ho requereixin; reforçar els manteniments periòdics del funcionament de les màquines expenedores; continuar el programa de recreixements d'andana per eliminar gaps verticals i horitzontals; instal·lar paviment amb botonera amb contrast de color al límit de l'andana; avaluar mesures als vagons per a reduir al mínim els gaps residuals; estudiar i investigar solucions per resoldre els gaps que es presenten a les estacions en corba.

Ferrocarrils de la Generalitat

Dels Ferrocarrils de la Generalitat s'han estudiat 20 estacions situades dins del terme municipal de les línies: L6, L7, L8, L12, S2 i S6. A més d'avançar cap a les estacions 100% accessibles, els principals aspectes a millorar són les mides dels ascensors, el paviment i el disseny dels bancs.

El 95% de les estacions de Ferrocarrils de la Generalitat disposen d'itinerari accessible

ACCESSOS

- ✓ Les estacions no tenen el Símbol Internacional d'Accessibilitat (SIA).
- ✓ Les rampes d'accés analitzades són correctes, excepte la de Les Planes, que té un pendent del 16% i només passamans a un costat.

- ✓ El 83% dels ascensors tenen les mides òptimes, però el 100% són practicables (les estacions de Provença i Muntaner tenen ascensors amb mides inferiors a les que requereix la normativa).
- ✓ No hi ha encaminaments cap als ascensors a la via pública (recomanable però no normatiu).

VESTÍBUL

- ✓ El 100% de les estacions disposen de torn accessible.

ANDANES

- ✓ Hi ha bancs en 17 de les 20 estacions analitzades.
- ✓ En 16 estacions el disseny dels bancs impedeix la detecció ràpida per part d'una persona amb discapacitat visual.
- ✓ Els bancs no compten amb reposa braços.
- ✓ El paviment corporatiu té dificultats de comprensió per a persones amb discapacitat visual perquè és estriat, fet que fa difícil distingir-hi les franges d'encaminament.

En aquest cas les recomanacions són les següents:

Completar la senyalització exterior que indica els itineraris accessibles a totes les estacions de la xarxa de ferrocarrils; millorar l'accessibilitat al vestíbul a través d'una rampa a l'estació de les Planes; avaluar millores als ascensors esmentats; impulsar un programa de revisió de bancs a les estacions; revisar i instal·lar paviment d'encaminament i amb botonera de color contrastat al límit de l'andana.

RENFE

Del servei de RENFE s'han analitzat 9 estacions de les 10 que hi ha a dins de la ciutat (no s'ha estudiat l'Estació de Sants). El repte principal és incrementar les estacions accessibles però també millorar les franges de risc i els encaminaments.

89% estacions de Renfe disposen d'itineraris accessibles.

ACCESSOS

- ✓ El 100% de les estacions tenen com a mínim un accés accessible.
- ✓ Les estacions no tenen el Símbol Internacional d'Accessibilitat (SIA).

- ✓ No hi ha encaminaments cap als accessos.
- ✓ No hi ha encaminaments cap als ascensors a la via pública (recomanable però no normatiu).

VESTÍBUL

- ✓ Al 100% de les estacions hi ha torns adaptats.
- ✓ És important que la ubicació dels torns adaptats estigui senyalitzada mitjançant un encaminament per a persones invidents, però només ho trobem en 4 casos.
- ✓ Les màquines expenedores no disposen de replicador de títols de transport ni de sistema de localització mitjançant dispositiu acústic.
- ✓ Hi ha 5 estacions amb taquilla per venda de bitllets, però 4 d'elles no estan adaptades.

ANDANES

- ✓ El 100% de les estacions tenen ascensors fins a les andanes i les cabines tenen unes dimensions interiors correctes.

Finalment en aquest cas, les recomanacions consisteixen en:

Completar la senyalització exterior, que indica els itineraris accessibles, a totes les estacions de la xarxa ferroviària; impulsar, a l'espera del marc normatiu pertinent, la implantació d'encaminaments que orientin les persones amb discapacitat visual cap als itineraris accessibles, especialment cap als ascensors; disposar de sistema d'informació de l'estat de funcionament dels ascensors; millorar el sistema d'encaminaments de vestíbul; disposar de replicador de bitllet a les màquines expenedores; millorar l'accessibilitat dels mostradors; millorar la senyalització i l'accessibilitat, o bé la usabilitat, dels lavabos; instal·lar paviment amb botonera amb contrast de color al límit de l'andana; impulsar la instal·lació de passamans a les rampes; disposar d'un sistema d'informació de l'estat de funcionament dels ascensors.

Tram

En relació al tramvia, l'estudi analitza un total de 26 estacions que inclouen les parades del Trambaix i el Trambesòs situades dins del terme municipal. El tramvia és un mitjà de transport que també presenta uns bons indicadors d'accessibilitat però en aquest cas principalment cal centrar-se en millorar el paviment estriat que funciona com a franja de risc, però que pot confondre als usuaris, i incorporar sistemes d'informació acústica a les parades.

El 92% de les estacions de tramvia disposen d'itinerari accessible

RAMPEES I PASSAMANS:

- ✓ De les 40 andanes que tenen rampa, 29 tenen pendent inferior al 6% i 11 tenen pendent igual o superior al 6%. Totes les andanes tenen pendents per sota del 10%.
- ✓ Entre les de pendent igual o superior al 6% només en 3 casos hi ha passamans, i entre les de pendent inferior al 6%, 21.

ACCESSIBILITAT FÍSICA I COMUNICATIVA EN ANDANES

- ✓ El 100% de les andanes analitzades disposen d'una franja de paviment de textura estriada que fa també funcions de franja de risc. No obstant, el paviment estriat no és el propi d'aquesta funció ja que hauria de ser amb textura de botons i de color contrastat.
- ✓ El 100% de les màquines expenedores tenen els elements interactius a una alçada correcta.
- ✓ El 100% de les màquines expenedores disposen del mecanisme que emet un senyal acústic de localització quan l'usuari així ho requereix.
- ✓ Les màquines expenedores no tenen sistema de replicador de títols.
- ✓ Les pantalles o rètols lluminosos que emeten informació visual no tenen implementat cap sistema acústic per a transmetre aquesta informació a les persones invidents.

L'IMPD assenyala les següents recomanacions pel cas del Tram:

Avaluar la possibilitat de reduir pendents fins al 6% en algunes de les andanes que la superen; impulsar la instal·lació de passamans en ambdós costats de les rampes en totes les andanes; impulsar un programa per instal·lar franja de botonera amb contrast de color als límits d'andanes; impulsar millores a les màquines expenedores de bitllets introduint el sistema del replicador de títol; impulsar la instal·lació de pantalles d'informació o rètols amb informació visual i acústica per a l'anunci de les línies i combois d'arribada a parada.

Bus

Finalment, la diagnosi també ha analitzat 2.451 parades d'autobús de la ciutat a partir de la qual es determina que la majoria presenten bones condicions d'accessibilitat. No obstant, el fet d'estar situades a la via pública i veure's afectades per canvis urbanístics, provoca que en algunes àrees hi hagi marge de millora, especialment pel que fa als obstacles i a les condicions de desencotxament. Les principals conclusions de la diagnosi són les següents:

MARQUESINES I PALS

- ✓ El 73% de les parades que tenen marquesina respecten el pas accessible normatiu (1,80m d'amplada).

ENCAMINAMENTS

- ✓ El 60% de les parades disposen d'encaminaments per a invidents.

VORADES

- ✓ El 62% de les parades compleixen amb les condicions òptimes d'alçada de les vorades per desplegar la rampa (entre 12-15 cm).
- ✓ El 84% de parades compleixen amb les condicions òptimes d'amplades i espai lliure a les vorades per desplegar la rampa.

OBSTACLES

- ✓ S'han detectat elements propers a l'àmbit de la primera porta (0-140 cm) en un 10% de parades situades en vorera o plataforma única.
- ✓ S'han detectat elements propers de l'àmbit de la segona porta (420-740 cm) en un 46% de parades situades en vorera o plataforma única.
- ✓ L'escocell no protegit és l'obstacle més present en primera (4%) i segona porta (17%).

SISTEMES D'INFORMACIÓ A L'USUARI

- ✓ En el 81% de les parades que tenen pantalla d'informació visual i acústica el sistema funciona i s'escolta correctament.
- ✓ En el 80% (missatge exterior) i el 85% (missatge interior) dels casos, el Sistema SIU funciona correctament. Es tracta del sistema d'informació a l'usuari embarcat als autobusos de la ciutat.

En un altre ordre, cal ressaltar que de les 341 parades que compten amb plataforma de formigó (o cautxú) pel desencotxament de l'autobús, fins a 264 tenen algun tipus d'incidència en el manteniment. Aquest és un fet habitual perquè en ocasions es produeixen lleus col·lisions i contactes del propi autobús i per tant les plataformes s'alteren. També s'han detectat que existeixen 8 parades que estan travessades per un carril bici i 19 que no compten amb franja de risc.

Les principals recomanacions de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD) per tal de continuar el procés de millora en termes d'accessibilitat a les parades d'autobús són les següents:

A les parades amb marquesina respectar els 1,80 metres d'amplada de vorera com a espai de pas accessible; valorar la possibilitat d'instal·lar pals amb pantalla informativa en voreres molt estretes; prioritzar les actuacions de millora en plataformes que tenen algun tipus d'incidència; avaluar una solució per les 8 parades amb plataforma de cautxú travessades per carrils bici; impulsar una nova campanya d'implantació d'encaminaments; establir com a interval òptim de vorada l'interval entre 12-15 centímetres per a les futures intervencions que afectin els entorns de parada; impulsar millores als busos per al correcte desplegament i manteniment de les rampes; impulsar millores als busos per a la correcta execució de la maniobra d'anivellament amb la vorera; avaluar la reubicació d'elements (papereres, senyals de trànsit) fora de l'àmbit de parada; impulsar actuacions per a la protecció d'escocells sobretot en l'àmbit de la segona porta; incorporar plataformes de formigó o ampliar voreres en els casos de voreres estretes i alt volum de viatgers; estudiar millores del sistema de rampes i anivellament en els nous vehicles que s'incorporin a la xarxa de bus; avaluar la implantació de noves pantalles d'informació a l'usuari en les línies de busos amb més afluència de viatgers; avaluar la implantació de nous sistemes d'informació d'arribada de busos a la parada i a l'interior del bus (Beacons, TMBGO!); i millorar l'emissió de missatges del sistema d'informació a l'usuari interior i exterior dels busos.

El Pla d'Accessibilitat Universal de Barcelona

El Pla d'Accessibilitat Universal de Barcelona 2018-2026 s'estructura en una Mesura de Govern que es va presentar al maig del 2017, i que està en procés d'analitzar amb un detall inèdit fins ara tots els serveis que es presten a la ciutadania, ja siguin públics o privats, revisant la seva accessibilitat física, comunicativa i dels productes que ofereixen per garantir que efectivament es troben a l'abast de tothom. A més a més, també contempla una fase d'elaboració de solucions tipus per aconseguir que Barcelona sigui l'any 2026 una ciutat universalment accessible. Per fer aquesta feina de la manera més exacta possible l'Ajuntament ha contractat 38 persones amb diversitat funcional que es trobaven a l'atur, i que abans que acabi aquest any hauran completat la radiografia de la ciutat.

Per aquesta raó, i a banda de les dades sobre transport públic que es presenten en aquesta ocasió, el Pla d'Accessibilitat Universal engloba la via pública, edificis i serveis tan diversos com per exemple 47 teatres, 61 museus, 156 sales de cinema, 79 edificis universitaris, 404 centres públics adscrits al Consorci d'Educació de Barcelona, uns 52.800 establiments comercials, 317 establiments hotelers, 48 centres esportius municipals, 50 centres d'atenció primària, 40 mercats, 51 centres cívics, 46 biblioteques, els 40 centres de serveis socials i 122 serveis socials especialitzats més com residències i serveis a la infància, entre d'altres.